

TUHLE FOTKU POŘÍDIL JAKUB TRCHALÍK, KTERÝ SE SVÝM BRATREM MARIANEM VYBĚHL TĚMĚŘ NA SAMÝ OKRAJ GRAND CANYONU A ZPĚT K ŘECE. ZABRALO JIM TO CELÝ DEN.

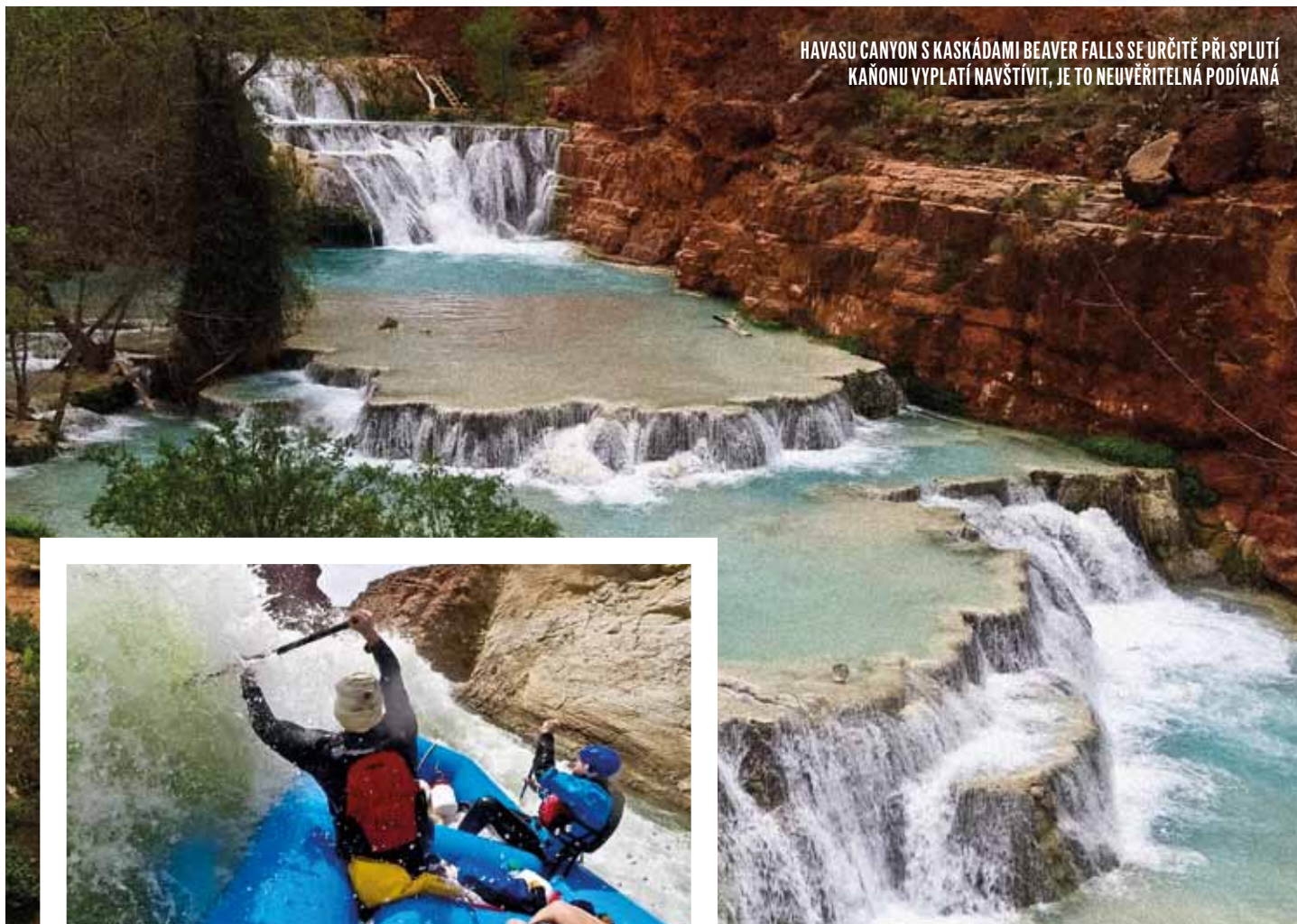
COLORADO RIVER 2017

GRAND CANYON – KDYŽ SE VYSLOVÍ TATO DVĚ SLOVA, TĚMĚŘ KAŽDĚMU SE VYBAVÍ SEVERNÍ AMERIKA A V NÍ SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ, ZVANÉ ZKRATKOU USA. O NĚCO MÉNĚ LIDÍ VÍ, ŽE SE KAŇON NACHÁZÍ V SEVERNÍ ARIZONĚ, V JEDNOM Z PADESÁTI ČLENSKÝCH STÁTŮ USA, NEPOČÍTÁME-LI FEDERÁLNÍ DISTRIKT WASHINGTON D. C. KAŽDÝ JISTĚ VÍ I TO, ŽE TOUTO, Z HLEDISKA GEOLOGIE A GEOGRAFIE, JEDINEČNOU PŘÍRODNÍ LOKALITOU PROTĚKÁ ŘEKA. A NE LEDAJAKÁ... TEXT A FOTO: JIŘÍ „KARAS“ JŮZL

Dnes, kdy všichni můžeme svobodně cestovat takřka po celém světě, jsem přesvědčen, že 90 % porevolučních turistů, kteří vkročili na území Spojených států, stanuli na okraji tohoto přírodního skvostu. Se svou délkou téměř 450 kilometrů je Grand Canyon nejdelším kaňonem světa. Svoji hloubkou 1 600 metrů a šířkou od 500 metrů až po 29 kilometrů se řadí mezi největší kaňony na světě. Jeho rozloha tvoří podstatnou část národního parku Grand Canyon, jednoho z prvních národních parků založených v USA.

Ale pojďme k samotné řece, jejíž tok modeloval kaňon pět až šest milionů let každodenním obrušováním tunami hrubého říčního štěrku, kamení, písku i jílu, až do dnešní podoby. Výsledkem této eroze je jeden z nejzachovalejších průřezů geologickým profilem planety. Ta řeka se jmenuje Colorado (anglicky Colorado River, španělsky Rio Colorado – Barevná řeka).

Každý, kdo jednou pohlédl do hlubin Velkého kaňonu z jeho horního okraje, musel obdivovat mohutnost a barevnost tohoto přírodního skvostu, na jehož dně se klikatí uzoučký pruh po většinou tmavohnědé až červené, někdy však i tyrkysově modré, barvy. Já sám jsem doposud možnost hledět z okraje kaňonu

HAVASU CANYON S KASKÁDAMI BEAVER FALLS SE URČITĚ PŘI SPLUTÍ KAŇONU VYPLATÍ NAVŠTÍVIT, JE TO NEUVĚRITELNÁ PODÍVANÁ

HÁČKOVÉ VÁCLAV POLÁK A PAVEL HORÁK CO CHVÍLI ZMIZELI VE VODNÍ TŘÍŠTI A NĚJAKÝ ČAS TRVALO, NEŽ JSME SE MOHLI PŘESVĚDČIT, ŽE JSME JE NEZTRATILI. TAKOVÝCH MOMENTŮ PŘINESLO VODNATÉ COLORADO CELOU ŘADU.

směrem dolů k řece neměl. Ne že bych o to nestál, ale v mých dosavadních cestovatelských cílech byly úplně jiné priority. To se však změnilo na jaře roku 2017. Sice jen částečně, ale zato tak, jak jsem si vždy přál. Neviděl jsem Velký kaňon z výšky, nýbrž zezdola a řeka Colorado mi byla základnou, „pevnou zemí“ pod nohama.

Obyčejný smrtelník ani netuší, co řeka Colorado znamená pro okruh lidí, kteří propadli kouzlu divokých peřejí. Nemíním tím posláni řeky samotné, které je nezastupitelné již od jejího samotného počátku, ale už pouhé vyslovení magického názvu má pro opravdového vodáka obrovský význam. Pro všechny vodáky na světě je to modla, kultovní řeka, božská řeka, the divine river... Snem každého z nich je ji alespoň jednou v životě sjet. Ne každému se to však splní. Mně se ten sen stal skutečností, a tak jsem o něm napsal knihu. Jmenuje se Z Trutnova na Colorado River – splněný vodácký sen.

Colorado pramení v Jižních Skalnatých horách. Protéká státy Colorado, Utah, Arizona, Nevada, Kalifornie. Její délka je 2 740 km. Někdy se k ní řadí i Green River, potom je její délka 3 200 km. Povodí má rozlohu 635 000 km² a leží převážně v polopouštních a pouštních oblastech států Utah a Arizona. V Koloradské plošině vytváří hluboké kaňony

OBYČEJNÝ SMRTELNÍK ANI NETUŠÍ, CO ŘEKA COLORADO ZNAMENÁ PRO OKRUH LIDÍ, KTEŘÍ PROPADLI KOUZLU DIVOKÝCH PEŘEJÍ.

o celkové délce 800 km. Ústí do Kalifornského zálivu Tichého oceánu, přičemž vytváří deltu o rozloze 8 600 km². V roce 1905 řeka změnila tok, a vytvořila tak slané jezero zvané Saltonské moře, které téměř zaplavilo údolí Imperial v Kalifornii.

Zdrojem vody je převážně tající sněh ve Skalnatých horách. Z vodáckého hlediska je nejzajímavějším obdobím březem –

dubem, kdy říčním korytem protéká nejvíce vody, 700–800 m³/s. Nástupním místem je Lees Ferry na středním toku, jen několik mil pod 220 metrů vysokou hrází Glen Canyon, jež zadržuje vody přehradního jezera Johna Wesleyho Powella. Právě tam se rozhoduje, jaké množství spodní vody, jejíž teplota nepřesáhne 6 °C, bude protékat v daném úseku. Cílem vodáckých výprav bývá většinou Diamond Creek na 226 míli, ale dá se plout ještě asi o 30 mil dál. V létě a na podzim je vody v řece velmi

málo. Na spodním toku je veliké přehradní jezero Mead o rozloze 650 km², sloužící jako zásobárna vody pro celou kalifornskou oblast. Některé zdroje uvádí, že nebýt levého přítoku Gila v nejspodnějším toku, tak se coloradské vody ani nedostanou do své delty v Kalifornském zálivu, neboť se ztrácí a vypařují v rozpáleném pouštním písku. ▶

ÚRYVKY Z KNIHY

Sobota – 4. únor 2017, Chata Pešákovna, Jizerské hory

„Jirko, možná by byla šance dostat se na Colorado.“

Takto začal rozhovor Michal Otta, můj dobrý kamarád z Prahy. On už na Coloradu byl před třemi roky. Ačkoliv jsme se spolu na žádné vodě nikdy nesešli – známe se dlouhá léta z vandrů a zimního běžkaření – vždy naše povídání skončilo u divoké vody. Na závěrečném večírku 34. ročníku „Krkonošova šmajdu“ v únoru 2017, který jsem uspořádal v Jizerských horách, jsme se od čtvrtka do neděle proháněli po nádherně upravených tratích Jizerských hor. Večery pak probíhaly s vlastní countryovou hudební produkcí, a jak bývá zvykem při takovýchto setkáních, prohibice bývá nepřítel č. 1...

„Cože?“ ožil jsem: „Ty vole, co to je za akci? Kdo to dělá? Kdyby to dopadlo, tak se snad zblázním!“ a on povídá: „Jeden kamarád co žije v Bostonu a pár lidí kolem něj. Samí Čechoameričani a Slováci žijící v Americe. A taky nějaký lidi od nás z Čech.“ Snažím se získat co nejvíce informací dle známého rčení „kuj železo, dokud je žhavé“.

„A co to je za lidi, odkud jsou?“

„Jsou od Peček a Českého Brodu, jsou to ti, co dělají každoročně Vavříňák.“

„A jaká je šance?“

„Asi minimální, ale mohl bys být jako náhradník. Ted' si tam zrovna někdo z těch v Americe zlámal nějakou kostičku, tak třeba nepojede. Nebo může vypadnout někdo jiný.“

„Tak to bych jistě nikomu nepřál. Tohle si nikdo nenechá ujít. Beru to však jako určitou naději, ale je mi jasné, že šance je téměř nulová.“

Do odletu zbývají dva dny. Mobil: „Ahoj, já jsem Vašek Polák, jedeme spolu na Colorado.“

Představím se též, chvíli si spolu povídáme o vodě a pak řekne: „Jó, abych nezapomněl, ty rafty, co budeme mít, nemají úchyty pro nohy!“

„Nekecej! Na takovou řeku jet bez třmenů? To je šílenství, budeme plavat jako krysy! Nejedu se tam přece utopit“ chrlím ze sebe a on mě přeruší: „Máme to vymyšlený! Dáme tam prkna a na ně připevníme oka.“

Trochu mě tím uklidní, ale nedovedu si moc představit, jak se to dá technicky provést.

Na Coloradu komerční raftové společnosti používají k ovládní raftů výhradně vesla. Po obvodu raftu je připevněn ocelový rám a na něm jsou držáky pro vesla, plavidlo se pak řídí čelem po proudu. Takto se ovládají jak velkotonažní nákladní rafty větších rozměrů, tak i menší osobní, na nichž „gajd“ svází většinou dva až tři klienty. Úchyty pro chodidla se považují za nebezpečné. Při podhuštěné podlaze může nastat situace, že se kurtem protáhne celé chodidlo i s patou – v takovém případě je pak utopení při převrácení téměř stoprocentní. Nakonec jsme rozhovor ukončili s tím, že když bude třeba, ještě si zavoláme. Jinak Václav je zkušený vodák, jeden z hlavních organizátorů.

POSÁDKA RAFTU Č. 1 V PLNÉM NASAZENÍ / P: EXPEDIČNÍ LÉKAŘ MUDR. PAVEL HORÁK, HANA ŽAMBŮRKOVÁ, VÁCLAV POLÁK, JIŘÍ „KARAS“ JŮZL, KAREL „CALVERA“ KOUBEK

Do odletu zbývá už jen jediný den.

„Ahoj Jirko, na které straně pádluješ?“

„Na pravý, ale můžu i na levý, pokud by to bylo na háčku.“

Technicky bych to zvládl, ale nevím, co by tomu řekla záda. Jsem zvyklý jezdit na kormidle jako pravák, ale s pádlem vlevo bych si zodpovědnost na kormidle rozhodně nevzal. Takže s výjimkou tohoto můžu pádlovat kdekoliv. Ale nejráději bych byl na háčku, třeba i vlevo, abych si to Colorado pořádně užil.“

„Tak budeš pádlovat na levém háčku!“

„OK, pozítří odlétám. Uvidíme se v pátek večer, budu na vás čekat v příletové hale v Phoenixu.“

Poslední telefonát s Václavem a kostky jsou vrženy. Jsem nesmírně šťasten, že vše hektické už mám za sebou, a začínám se konečně těšit na americkou vodu.

Čtvrtek – 9. březen, 19:30, Phoenix, Sky Harbor International Airport

Odbavení proběhlo rychlostí blesku, stojím na americké půdě. Rozhodl jsem se přeletět v příletové hale PHX letiště, až do doby příletu české sekce, která by měla dosednout na zdejší runway zítra ve stejný čas.

AUTOROVI

JIŘÍ KARAS JŮZL

Je rodák z Kocbeře u Dvora Králové nad Labem, ročník 1951. Tělem i duší free rover, vodák a tramp, milovník přírody, fotograf, spisovatel, dobrodruh a muzikant, vyznavač country jako životního stylu. Na svých toulkách zachycuje atmosféru, scenérie krajiny, její detaily a barvy.

Jako organizátor či řadový člen se zúčastnil mnoha zahraničních vodáckých expedic. Mimo vodáckých snů si splnil také sen o „životním velkém vandru“, o kterém pojednává jeho první kniha Z Trutnova na Nový Zéland. Tam také s kamarádem Hákem, žijícím na NZ, sjeli v hlubokém vápencovém kaňonu nádhernou řeku Rangitikei River.

Pátek – 10. březen

Noc a den jsem přečkal převážně spánkem na jediné polstrované lavici, která byla v hale k dispozici. V 19:00 přicházeli první cestující z Londýna a zanedlouho se objevily objemné lodní vaky naskládané v několika vrstvách na pojízdných vozíčkách. Za nimi devět postav, mezi nimi jediná žena. Nebylo pochyb, že jsou to „oni“. Hned při přivítání mi Václav oznámí: „Je změna, budeš na kormidle.“

„OK!“ Dvěma točenými pivy jsme pak vyplnili čas zbývající do příchodu Charlese Calvery Koubka, hlavního organizátora výpravy.

Úterý – 14. březen

Peřej House Rock Rapid (7) 8' Drop s respektem prohlédneme z pravého břehu, a když si po důkladné prohlídce ujasníme stopu, jdeme k raftu, který máme 100 m nad peřejí. Záměrem je nájezd cca 8–10 m od levého břehu, poté traverz doprava a vyhnout se tak dvěma obrovským válcům. Zejména ten druhý budí ohromný respekt. Je to opravdu „autobus“, jak se ve vodáckém slangu nazývají velké válce. Vyjíždíme jako první, ostatní stále stojí na místě prohlídky s fotoaparáty a kamerami. Najíždím přesně tak, jak jsme si naplánovali, a hned stáčím raft doprava. Ovšem síla a rychlost zdivočelé vody je tak silná, že se nedaří výjezd tak, jak jsme si ho malovali ze břehu. Uvědomím si, že nám chybí rychlost, ale to už se ocitáme levou přídílí na pravém okraji válce. Nastává velice dramatická chvíle, při které nad námi „někdo nahoře“ držel ochrannou ruku. Okraj válce nás hodně přibrzdil a při následném téměř kolmém výjezdu z něho nás vysoká hradba rotující vody málem semlela. Už to vypadalo, že nás převrátí, ale nakonec jsme vyvázli se zdravou kůží. I následující válec jsme projeli při jeho pravém okraji, tentokrát už však bez větších problémů. ■

POSÁDKA RAFTU Č. 2 V PEŘEJI KWAGUNT RAPID / P: VLADISLAV FILLA, KAREL STONAVSKÝ, ROMAN ŘÍMSKÝ, JAKUB TRCHALÍK, MARIAN TRCHALÍK

NÁKLADNÍ RAFT Č. 3 V PEŘEJI HERMIT RAPID / P: LUBOMÍR BAZGER A VEDOUČÍ EXPEDICE PATRIK ŘÍMSKÝ

HANIČKA, KARAS A CALVERA SI UŽÍVAJÍ
POSLEDNÍ CHVÍLE V KAŇONU

KNIHA NA COLORADO RIVER – SPLNĚNÝ VODÁCKÝ SEN

Distribuci a prodej knihy provádí autor osobně s věnováním na internetových stránkách www.jirijuzl.cz. Osobní kontakt je možný na tel. č. 777 190 957 případně na emailové adrese jjuzl@seznam.cz.